

Isabella Lövin: Sommartal 2019

Talare
Isabella Lövin
Språkrör

Datum
17 augusti 2019

Plats
Värmdö

Kära åhörare, vänner, miljöpartister, Varmt tack för att ni tagit er hit, denna härliga lördag. Sommaren är snart över. Jag hoppas att så många av er som möjligt har kunnat njuta av den. Själv har jag haft en underbar sommar, här hemma på Värmdö. Jag har sett havsörnen nästan varje dag. Räven har smugit förbi nästan varje kväll, och rådjuren. Jag har legat på bryggan och mött en abborres nyfikna blick mellan plankorna, jag har njutit av alla fjärilar och humlor som gör rabatterna fulla av liv. Njutit av havet förstås. När tempot lugnar ner sig ser man det plötsligt. Det som är på riktigt. Det som fanns här före oss, och kanske efter. Men bara kanske efter oss. Det är det som utmärker vad forskarna kallar Antropocen. Att vi nu är så många människor på jorden, med så stora ekologiska fotavtryck, att mänskligheten nu är den stora förändringsfaktorn för allt liv på hela vår planet. Samtidigt hotas nu en miljon andra arter av utrotning. Den 29:e juli var det World Overshoot day. Från och med den dagen lever jordens befolkning över jordens resurser. Naturens överskott är borta och vi lever på kredit. Vi ökar miljöskulden som redan nu har in-tecknat världen långt över skorstenarna. Och långt ner i havsdjupen där skuldsedlarna flyter runt i form av plastskräp och mikroplaster påminner oss om skulden, likt hotfulla fodringsägare som dyker upp i en mörk gränd om natten. Den som är satt i skuld är icke fri. Ni kommer väl ihåg de där orden...? I vårt samhälle uppmuntras vi att inte leva över våra tillgångar. Att inte skuldsätta oss över taknocken. Det är en ledstjärna för den ekonomiska politiken. Vi vet att en låg skuld idag gör oss starkare den dag en ekonomisk kris kommer. Lika sant är att den som är satt i miljöskuld är icke fri. Skulden finns där. Den byggs på varje dag. Den orsakar jordskred där skogar har skövlats. Den orsakar brist på mat där jordar sköljts bort och där grundvatten sinar. Den gör att fisken här i Östersjön nu är oätlig för barn och kvinnor i barnafödande ålder på grund av de gamla miljösynderna från förra århundradet när dioxiner och PCB hamnade i havet och som fortfarande finns kvar. Vi kommer inte undan påminnelser om skulden en enda dag, trots att så starka krafter fortfarande, inte minst de politiska partierna, agerar som om ekonomi och kvartalsrapporter är mycket

viktigare än ekologi och vetenskapliga rapporter som beskriver hur ekosystemen – grunden för all ekonomi – kollapsar. Vänner, jag är stolt att leda ett parti som aldrig gått på den illusionen. Ett parti som istället tror på människans ansvarstagande och skaparkraft, ett parti som vill skapa ett ekonomiskt och politiskt system som är rättvist inte bara för alla oss som lever här idag, utan också är rättvist för kommande generationer!***Vänner, Ett av jordens redan kollapsade ekosystem har vi här. Precis bakom mig. När jag föddes, 1963, då fångades ca 125 000 ton torsk om året i hela Östersjön. Den siffran var rätt stabil under hela början av 1900-talet, utom under kriget förstås. Det var så mycket havet kan ge hållbart. Det var ungefär räntan på kapitalet av torskbestånden. Sedan började fisket bli mer och mer effektivt, och övergödningen hjälpte torsken att föröka sig mer än vanligt. Fångsterna gick upp. Väldigt mycket. De mer än tredubblades till mitten av 1980-talet. Men det var inte längre räntan man fiskade på. Man tog av kapitalet. På 1990-talet började larmsignalerna ljuda. Fångsterna började gå ner. 2002, när de var nere på hälften av vad som var det normala på 1960-talet, trots mångdubbelt fler båtar och mycket effektivare fångstmetoder, då sa forskarna ifrån. Fisket behövde stoppas. En del av er kanske minns att Miljöpartiet var det parti som agerade på forskarnas råd. Redan 2002 ställde Miljöpartiet kravet att torskfisket i Östersjön skulle stoppas. Miljöpartiet såg en stundande katastrof och agerade. Då, för sjutton år sedan, var jag fortfarande journalist. Jag följde fiskefrågan och upptäckte ett systemfel med politiker, myndigheter, och bransch som inte ville agera så länge det fanns lönsamhet i fisket. Trots Miljöpartiets krav som fick stöd från en enig forskarkår, stoppades aldrig fisket. Jag skrev en bok, Tyst Hav, för att beskriva hur det kunde gå så snett, och sedan gick jag in i politiken för att reformera EU:s fiskeripolitik som bland annat lagt hinder i vägen för ett svenskt nödstopp för torskfisket. Vi lyckades i EU få in ny lagstiftning som säger att alla bestånd ska vara hållbart fiskade senast 2020, och att forskarnas råd måste följas. Ett tag såg det ut som att Östersjön skulle återhämta sig tack vare minskade kvoter, men idag kan jag med den största sorg konstatera att vändningen kom för sent. Kapitalet, d v s biomassan av vuxen fisk, har aldrig varit så lågt som det är nu. När min bok Tyst hav kom ut för tolv år sen, fångade svenska fiskare knappt 11 och ett halvt tusen ton torsk, vilket var katastrofalt dåligt då. I år har fiskarna knappt fått upp två och ett halvt tusen ton, och det de får är mager, eländig fisk med sår på bukarna och maskar i inälvorna, knappt dugligt till kattmat. Därför fick jag nu i regering vara med om att driva på andra Östersjöländer och EU för det nödstopp av torskfiske i större delen av Östersjön som infördes för snart fyra veckor

sedan. För 17 år sedan skapade torskfiskestoppsdebatten höga svallvågor och det var många som protesterade vid tanken på ett stopp. I år har knappt ett ljud till protester hörts. Vad finns det att bråka om? Inget finns kvar. Jag kan inte låta bli att tänka på vad som hänt om torskfisket stoppats 2002. Kanske Östersjötorsken återhämtat sig. Vi vet inte det, men vi vet hur läget är idag. Forskarnas larmklockor ringde förgäves. Fegheten och girigheten vann. Vänner – aldrig mer! Juli månad i år var den varmaste i mänsklighetens historia. Avsmältningen av Grönlands glaciärer har aldrig gått så snabbt som denna sommar, på en månad har tvåhundra miljarder ton vatten smält, och den första augusti smälte 12,5 miljard ton vatten, på en enda dag – havsnivån över hela jordklotet har nu höjts med en halv millimeter. De värsta skogsbränderna någonsin härjar i år i Arktis, förra året brann det i Sverige, i år brinner det på Grönland! Världens samlade forskarkår säger att vi har ett klimatnödläge och att vi behöver agera nu, det finns över huvudtaget inget mer att tveka om! Nu är bara frågan: Har vi förmågan att agera innan det är för sent? Har vi styrkan att säga nej, säga stopp innan katastrofen är ett faktum? Kan vi lära av torsk-kollapsen i Östersjön och faktiskt säga nej, medan det finns säkerhetsmarginaler kvar? Eller ska vi vänta med den omställning som vi vet är både nödvändig och fullt möjlig, bara för att låta oljebolagen och fossilindustrin tjäna sina sista miljarder dollar? Nej! Mitt, och miljöpartiets svar är nej! Vi ska agera nu! Och vi ska fortsätta ta det långsiktiga politiska ansvar vi tog den dag partiet bildades. Just för att vi tar det ansvaret har Miljöpartiet sedan lång tid drivit frågan om en svensk klimatlag som ger oss tydliga ramar för klimatarbetet. Sedan 1 januari förra året är den på plats. Det är den hittills mest ambitiösa klimatlagen i världen och den förändrar faktiskt klimatarbetet i grunden. I Januariavtalet drev Miljöpartiet igenom att all relevant lagstiftning måste ses över så att den styr i riktning mot klimatlagens mål – netto noll utsläpp 2045. Lagen har inspirerat andra länder att skärpa sina mål, och jag konstaterar med den största glädje att kandidaten till ordförande i EU-kommissionen Ursula Van Der Leyen meddelat att hon vill införa en klimatlag även på EU-nivå. Lagen är alltså på plats och nu är det upp till bevis. Ska den förändra något i praktiken eller ska allt kunna fortsätta som förut? För mig som miljöpartist är svaret enkelt. Klimatagen ska följas! Planetens gränser ska inte överträdas. Utsläppen måste ner. Existerande verksamheterna måste fasa ut de fossila bränslena och ställa om produktionen, och ett fantastiskt arbete är redan igång både inom industrin och i transportsektorn. Men vi behöver vara klarsynta och erkänna att det kommer att vara en tid av tuffa beslut vi har framför oss. Jag noterar att andra partier börjar tala allt mer om klimatet. Man ser Greta

Thunbergs fantastiska genomslag, och hur klimatet seglar upp som allt viktigare i opinionsmätningarna. Det är bra. Men det förpliktar. Man kan inte bara tala om en klimatkris och sedan sätta kortsiktiga arbetstillfällen framför en nedläggning av fossila industrier. Man kan inte ta selfies och hylla Greta utan att vara beredd att ta tuffa historiska beslut när det gäller, även om det påverkar ekonomiska intressen. Man kan inte erkänna forskningen och situationens absoluta allvar och sedan prata om lösningar som ligger årtionden bort, eller skjuta ansvaret på andra länder. Klimatkrisen är här och nu och allas vårt ansvar. ***Vänner, De kommande månaderna och åren kommer att bli upp till bevis för partier som säger att de tar klimatkrisen på allvar. Hur ska vi ställa oss till nya investeringar i fossil verksamhet? Ett aktuellt exempel är den ansökan om utökad verksamhet av ett raffinaderi in Lysekil som oljebolaget Preem har lämnat in till Naturvårdsverket. Om ansökan beviljas skulle Sveriges utsläpp öka med tre procent, och Preemraff skulle bli Sveriges största enskilda utsläppare av växthusgaser. Världen befinner sig i en klimatkris och vi måste försäkra oss om att vår lagstiftning är tillräckligt skarp på både nationell och EU-nivå för att möta denna mänsklighetens största utmaning. Det är att ta politiskt ansvar. Och till dem som inte accepterar ansvaret förrän det är för sent, som alltid vill att någon annan, någon annanstans någon annan gång ska göra förändringen vill jag säga, att den som är satt i miljöskuld är inte fri. Det finns ingen väg runt det faktumet. Och det är inte de fattiga som lånat av planeten utan att säkerhet, det är vi, de rika. Det är inte barnen som är ovilliga till förändring, det är vi, de vuxna. Men det är barnen och de fattiga som kommer att ärva våra skulder. För till skillnad från ekonomiska konkursskulder, så avskrivs inte miljöskulden när vi dör. Den finns kvar. De lämnas till barnen. Gifterna, plasten, torskkollapsen. Jag läste en gång en intressant artikel om sk död-städning. Det som äldre människor gör när de kastar gammalt skräp och pinsamma brev så att det blir lättare för barnen när de dör- Nu är det dags för oss att död-städa. Snart är vi borta, men inte oredan vi ställt till med. Låt oss laga planeten, och låt oss sluta klaga under tiden. Låt oss visa våra barn att vi kan göra det tillsammans. ***Vänner, Jag blev miljöpartist för att det var ett parti som vågade se en obekväms sanning, som vågade berätta om den och som vågade att agera, inte bara att demonstrera. Jag blev också miljöpartist för att de tre solidariteterna vi bygger all politik på ger ett helhetsperspektiv. Solidariteten med alla människor. Solidariteten med djur och natur. Solidariteten med kommande generationer. Om vi lämnar egoismen som rationell förklaringsmodell och drivkraft och ersätter den med de tre solidariteterna blir världen med ens mycket bättre, ljusare och mer hoppgivande. För tillsammans kan vi rädda planeten.

Om vi alla kavlar upp ärmarna och jobbar tillsammans, inte mot varandra, utan med varandra i solidaritet. Det gäller politiska partier, det gäller näringslivsintressen, det gäller människor varje dag, i vardagen. Tillsammans bär med sig en enorm styrka. Men krafterna som vill växa på konflikter i samhället blir allt starkare. De vill splittra oss. Så hat och hån och misstänksamhet. De göds av den ökande ojämlikheten där många känner sig oroliga över globalisering och digitalisering och för att bli lämnade utanför. Men de göds också mycket medvetet av ekonomiska och politiska intressen som har allt att förlora på att olje- och fossilindustrin tappar sin makt. Intressen i Mellanöstern, i USA och inte minst i Ryssland. Miljardindustrier som vill få oss att tro att det är i de fattigas intresse att behålla olja, kol och gas så länge som möjligt. Och kärnkraften – trots att förnybar energi i smarta elsystem redan är långt mer ekonomiskt lönsamt, och dessutom går att bygga ut mycket snabbare. Fossil energi är inte framtiden. Det kan vi nog alla vara överens om. Nya fossila investeringar försenar omställningen och bygger på miljöskulden, ökar riskerna för kollaps av ekosystem, det säger sig självt. En socialt hållbar omställning – det är en omställning som sker nu! Att vänta gynnar bara de rikaste, och drabbar bara de fattigaste och svagaste. Vänner, Miljöpartiet kommer aldrig vara det parti som ställer en svag grupp mot en annan. När det blåser som kallast. Då kommer Miljöpartiet stå fast och värna det vi tror på. Och när vi ser att vi befinner oss i en kris, då kommer Miljöpartiet fortsätta axla ansvar, och leverera lösningar, det är därför vi är i politiken!***Vänner, Jag minns första gången min lilla dotter såg havet. Hon höll i mina båda händer, hon kunde inte gå själv ännu. Ögonen bara växte medan hon tog in hela Atlanten. Vågorna, horisonten. Måsarna. Den lilla lilla människan och det oändliga stora blå. Det var långt innan rubrikerna om plastkontinenter och utfiskning började bli så vanliga att vi nästan vant oss vid dem. Vi är alla idag smärtsamt medvetna om att havet inte är oändligt. Där på andra sidan finns land. Där i djupet finns en botten. Vi människor har påverkat hela planeten i grunden. Grundaren av World Resource Institute, Gus Speth, brukar säga att han trodde att de största miljöproblemen på vår jord är förstörelsen av ekosystem, klimatet och förlusten av biologisk mångfald. Han trodde också att 30 års forskning skulle lösa de problemen åt oss. Men nu har han insett att han haft fel. De största miljöproblemen är själviskhet, girighet och apati. Och för att göra något åt dem, säger han, krävs inte mer forskning utan en kulturell och mental transformation. ”Och vi forskare”, säger han: ”vet inte hur man gör det”. Nej, forskarna ensamma kan inte lösa det här åt oss – särskilt om vi inte lyssnar på dem. Vi behöver vända oss till oss själva. Var och en göra sin bit, på arbetsplatsen, i skolan, i hemmet, i politiken. Det finns inte en

väg till det hållbara samhället, det finns hundra vägar – och vi behöver gå dem alla. Vi behöver lämna polemiken, ansvarslösheten och låtsasdebatterna och arbeta tillsammans för ett mänskligare samhälle. Arbeta för en framtid som våra barn inte ska behöva känna rädsla inför. Tillsammans ta chansen medan vi fortfarande har tid, och bygga en framtid att längta till. För vi kan det. Men bara om vi gör det tillsammans.

Taggar

2010-tal, 2019, Kvinna, Miljöpartiet, Politiska tal, Sommartal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/isabella-lovin-sommartal-2019>